

ความพร้อมของชุมชนกับการมีส่วนร่วมในสถานีวิทยุชุมชน เครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สุพิชชา สิ้นเลิศไพบลอย
พัชนี เชยจรรยา

1. บทนำ

สิ่งที่ทำทนายสำหรับวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนจังหวัดสุราษฎร์ธานี นั้นคือบทบาทในการเป็นเครื่องมือพัฒนาชุมชน แต่ยิ่งไปกว่านั้นคือวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นสื่อที่ถูกสร้างขึ้นมาด้วยการรวมตัวโดยคนในชุมชนเองดำเนินงานโดยคนในชุมชน และรูปแบบเนื้อหาที่เป็นประโยชน์สำหรับคนในชุมชน ซึ่งก็หมายความว่าชุมชนมีความพร้อมในการผลิตสื่อเพื่อเป็นเครื่องมือที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนได้ด้วยชุมชนเอง หากชุมชนต้องการให้ชุมชนมีการพัฒนาไปในทิศทางใดก็สามารถกำหนดวาระในสื่อให้เป็นไปในทิศทางที่พัฒนานั้น ทั้งนี้เพื่อให้งานวิจัยชิ้นนี้เป็นประโยชน์กับชุมชนอื่นๆ ที่อาจจะมีบริบทชุมชนที่มีความใกล้เคียงสามารถนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในงานวิจัยชิ้นนี้ไปประยุกต์ใช้กับสถานีวิทยุชุมชนต่อไป หรือในบริบทชุมชนอื่นๆ เพื่อประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงพัฒนาต่อไป งานวิจัยชิ้นนี้จึงมีเป้าหมายเพื่อศึกษาการบริหารจัดการสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี และศึกษาความพร้อม และความต้องการของชุมชนกับการมีส่วนร่วมในสถานีวิทยุชุมชน เพื่อวิเคราะห์ถึงความพร้อมของชุมชนกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยชุมชน และใช้เป็นแนวทางพัฒนาต่อไป

สุพิชชา สิ้นเลิศไพบลอย (นศ.ม. นิเทศศาสตร์พัฒนาการ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) และพัชนี เชยจรรยา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งจากวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความพร้อมของชุมชนกับการมีส่วนร่วมในสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี” โดยมี รศ.พัชนี เชยจรรยา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้รับการประเมินผลการสอบวิทยานิพนธ์ในระดับดีมาก และได้รับคัดเลือกเป็นวิทยานิพนธ์ดีเด่น (สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ) จากคณะกรรมการวิชาการบัณฑิตศึกษาจากคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2553

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสถานีวิทยุชุมชน เครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาความพร้อมของชุมชนกับการมีส่วนร่วมในสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อศึกษาความต้องการของชุมชนกับการมีส่วนร่วมในสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3. แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดเรื่องวิทยุชุมชน
2. แนวคิดการบริหารจัดการวิทยุชุมชน
3. แนวคิดเรื่องการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม
4. แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมของชุมชนและศักยภาพของชุมชน

4. วิธีการดำเนินงานวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยวิธีการการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) การวิจัยเชิงสำรวจด้วยแบบสอบถาม และการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนจำนวน 8 คน (2) ประชากรในพื้นที่เป้าหมายที่สามารถรับการกระจายเสียงสัญญาณได้รวม 11 หมู่บ้าน ใน 6 ตำบล ตำบลท่าสะท้อน หมู่ 2 หมู่ 3 หมู่ 5 และหมู่ 6 / ตำบลท่าโรงช้าง หมู่ 3 หมู่ 4 / ตำบลนาใต้ หมู่ 2 และ หมู่ 6 / ตำบลทรัพย์ทวี หมู่ 1 / ตำบลขุนทะเล หมู่ 8 / หมู่ 6 ตำบลวัดประดู่ จำนวน 378 คน (Yamane, 1973) แต่ในการปฏิบัติจริงผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้ 394 ชุด

5. ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 บริบทชุมชน

บริบทชุมชนทุกพื้นที่ที่สามารถรับการกระจายเสียงสัญญาณได้ทั้งหมด 6 ตำบลครอบคลุม 11 หมู่ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นประเพณีวันสารทเดือนสิบ และประเพณีชักพระทอดผ้าป่า ศิลปะพื้นบ้านหนังตะลุง ผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นผลิตภัณฑ์กระจูด ส่วนหมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 6 มีการทำปฏิจุลินทรีย์ ซึ่งนอกจากข้อมูลที่กำลังกล่าวมาข้างต้น ทั้งเรื่องอาณาเขตที่ตั้ง จำนวนหมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน จำนวนประชากร การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะพื้นบ้าน และผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนแล้วยังมีส่วนสำคัญที่เป็นจุดเด่นของชุมชนตำบลท่าสะท้อนคือการรวมกลุ่มเพื่อการพัฒนาชุมชน ทั้งชมรมผู้สูงอายุ กลุ่มออม. บ้านท่าสะท้อน กลุ่มสหกรณ์เครดิตยูเนียน ศรัทธาธรรม กลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าสะท้อน กลุ่มสมุนไพรตำบลท่าสะท้อน กลุ่มประมงต้นแบบ กลุ่มกองทุนหมู่บ้านบ้านบ่อกรัง กลุ่มประชาคมหมู่บ้าน กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มประชาคมหมู่บ้าน กลุ่มหัตถกรรมจักสานกระจูดบ้านห้วยลึก กลุ่มประชาคมหมู่บ้านห้วยลึก กลุ่มสหกรณ์เครดิตยูเนียน ประมาณ 76 แห่ง กลุ่มออมทรัพย์ ประมาณ 23 แห่ง กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ กลุ่มปฎิหมักชีวภาพ กลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณี กลุ่มศิลปินพื้นบ้านหนังตะลุง กลุ่มเกษตรกรธรรมชาติเพื่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจากบริบทชุมชนทำให้พบว่าชุมชนมีการให้ความสำคัญในการร่วมมือกันพัฒนาชุมชนอย่างแท้จริง และเป็นลักษณะของชุมชนที่ก่อให้เกิดความเข้มแข็งและการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้

ส่วนที่ 2 ความเป็นมาของสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พัฒนาจากระดับรายการสู่ระดับสถานีที่ก่อตั้งโดยคนในชุมชนที่รวมตัวกันในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ/การเงินของชุมชนอยู่แล้ว และมีความเห็นตรงกันว่า หากมีสถานีวิทยุชุมชนน่าจะเกิดประโยชน์กับชุมชนมากยิ่งขึ้น

จึงรวมตัวกันเลือกตั้งคณะกรรมการ จัดทะเบียนในนาม คณะกรรมการสถานีวิทยชุมชน และคณะทำงานทั้งเป็น อาสาสมัคร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดวิद्यชุมชนระดับที่ หกที่ว่า ประชาชนรวมตัวกันจัดตั้งและยื่นขอใบอนุญาต เป็นเจ้าของคลื่นความถี่ (ระดับความเป็นวิद्यชุมชน, จุมพล รอดคำดี, 2542) การดำเนินงานของสถานี ตั้งแต่ ระดับกรรมการไปจนถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ล้วนเป็น อาสาสมัครทั้งสิ้น แต่ได้รับความช่วยเหลือหรือร่วมมือ ในการพัฒนาทักษะจากหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานวิชาการ และการก่อตั้งที่ถึงแม้เมื่อพิจารณาอย่างผิวเผินอาจจะ คิดว่ามีเรื่องของอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้องตั้งแต่ชื่อของ สถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนที่น่าจะเป็นการก่อตั้งเพื่อ วัตถุประสงค์เชิงธุรกิจ แต่ในความเป็นจริงผู้วิจัยได้ค้น พบข้อสรุปว่าไม่น่าจะมีเรื่องของอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่สาเหตุที่ตั้งชื่อดังกล่าวเนื่องจากต้องการให้เกิดความ รู้สึกว่าเป็นของชุมชนเพราะเครดิตยูเนียนเป็นหน่วยงาน ในชุมชนที่ตั้งขึ้นมาจากความร่วมมือของคนในชุมชนเพื่อ พัฒนาด้านเศรษฐกิจ ประกอบกับได้รับการสนับสนุนเป็น ที่ตั้งของสถานีเพราะเป็นจุดศูนย์รวมของชาวบ้าน และ ข้อปฏิเสธเรื่องของอำนาจอีกประเด็นหนึ่งที่ผู้วิจัยสรุป คือไม่น่าจะมีเรื่องของอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้องเนื่องจาก หากพิจารณาเรื่องผังรายการทั้งเรื่องวัน เวลา เนื้อหา และ รูปแบบรายการนั้นมีความสอดคล้องกับบริบทชุมชน อย่างชัดเจน เรื่องพื้นที่กระจายเสียงก็มีความเกี่ยวข้องกับ ภูมิศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกัน และสถานีตั้งอยู่ที่ บริเวณศูนย์กลางของพื้นที่การกระจายทั้งหมด

ส่วนที่ 3 การบริหารจัดการทั่วไปของสถานีวิทยุ ชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คณะกรรมการสถานีวิทยชุมชนเครดิตยูเนียนใช้ หลักการบริหารร่วมตามหลักการบริหารวิद्यชุมชน ถึงแม้ จะมีคณะกรรมการหลายๆ ชุด มีการแบ่งฝ่ายงานต่างๆ แต่ไม่ได้แบ่งขั้นว่าใครสูงกว่าใคร ทุกคนทั้งอาสาสมัคร คณะกรรมการ อาสาสมัครทั่วไป และชาวบ้าน จะต้อง มีส่วนร่วมในการบริหารที่เรียกว่าเป็น “การบริหาร ร่วมกัน” โดยพิจารณาจากการใช้เวทีการประชุมเพื่อ ปรึกษาหารือในประเด็นปัญหาต่างๆ ทุกคนมีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็นตามบทบาทหน้าที่ตามวาระ

1. การบริหารจัดการคน

การบริหารจัดการคนของสถานีวิทยชุมชนเครดิต ยูเนียนใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง โดยเปิดโอกาสให้ชาวบ้านในทุกพื้นที่ที่สามารถรับการ กระจายเสียงสัญญาณได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็น อาสาสมัครดำเนินงาน โดยวิธีการได้มาของอาสาสมัครมี ทั้งการอาสาเข้ามา และการชักชวน และอาสาสมัครของ สถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนมีคุณสมบัติคือ มีจิตอาสา เป็นผู้นำหรือสมาชิกกลุ่ม สามารถจัดสรรเวลาได้ มี คุณสมบัติเด่นที่มีความหลากหลาย และเพื่อให้การ ทำงานมีความเป็นระบบมากขึ้น อาสาสมัครคณะทำงาน ทุกคนได้ดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารของ สถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน โดยเลือกตั้งจากอาสา สมัครที่เข้าร่วมงาน ซึ่งคณะกรรมการบริหารของสถานี วิद्यชุมชนเครดิตยูเนียนที่เข้ามาทั้งหมดล้วนแต่มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน ของสถานีเป็นอย่างดี และด้วยความหลากหลายของ ที่มาและความหลากหลายด้านคุณสมบัติของอาสาสมัคร คณะทำงาน และอาสาสมัครคณะกรรมการ สะท้อน ให้เห็นถึงภูมิหลังที่มีความแตกต่างกัน ประกอบกับ แนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมส่งผลให้เกิด การทำงานแบบหนุนช่วยกัน ทุกคนมีส่วนร่วมในการ แสดงออกซึ่งความพร้อมของชุมชนทั้งด้านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ความสัมพันธ์กับคน/ หน่วยงาน ภายในชุมชน และความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก ชุมชน ซึ่งสะท้อนถึงการบริหารจัดการด้วยตนเองที่ ปราศจากเรื่องของอำนาจใดๆ

2. การบริหารจัดการงบประมาณ อุปกรณ์/สิ่งของ

การบริหารจัดการงบประมาณใช้หลักการบริหาร จัดการร่วมกัน และการบริหารจัดการตนเอง เนื่องจาก ในการบริหารจัดการงบประมาณนั้น ทั้งอาสาสมัคร คณะกรรมการและอาสาสมัครทั่วไป จะร่วมกันกำหนด ข้อบังคับของแหล่งที่มาของทุนในการดำเนินงานของ สถานี และเมื่อกำหนดแนวทางการได้มาซึ่งทุนแล้ว แหล่งที่มาของทุนก็มีความสำคัญ ซึ่งแหล่งที่มาของทุน ในการดำเนินงานของสถานีก็จะยึดความหลากหลายของ แหล่งที่มา เพื่อสะท้อนให้เห็นความร่วมมือของหลายๆ

ฝ่าย อีกทั้งยังมีแนวทางในการร่วมกันตรวจสอบการใช้งบประมาณ โดยทุกครั้งที่มีการใช้งบประมาณจะมีการสรุปผลและรายงานในที่ประชุมทุกครั้ง

3. การบริหารจัดการงาน

การบริหารจัดการงานของสถานีวิทยุชุมชน เพื่อให้สามารถดำเนินงานไปได้อย่างต่อเนื่องนั้นใช้หลักการบริหารร่วมกัน และบริหารจัดการด้วยตนเอง ด้วยคณะทำงานทั้งหมดของสถานีจะเป็นไปในรูปแบบของอาสาสมัคร ทั้งอาสาสมัครที่เป็นคณะกรรมการบริหารสถานี และอาสาสมัครทั่วไป ซึ่งทุกคนล้วนแต่มีอาชีพหลักและจัดสรรเวลาเพื่อมาช่วยดำเนินงานของสถานี ในการทำงานดำเนินงานของสถานีจะใช้การประชุมเป็นเวทีที่ให้อาสาสมัครทุกคนได้มาพูดคุยหารือกันในทุกประเด็นตามวาระทั้งเรื่องการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารของสถานี การกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ของสถานี การกำหนดกรอบการทำงานของทุกคน การกำหนดผังรายการ การกำหนดรูปแบบเนื้อหารายการ หรือประเด็นอื่นๆ ที่อาสาสมัครทราบและนำเข้าสู่ที่ประชุมเพื่อหารือร่วมกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นหลักการบริหารงานที่ยึดหลักการบริหารจัดการร่วมกัน ทุกคนมาร่วมกันแสดงความคิดเห็นในทุกประเด็นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา หรือพัฒนาสถานีวิทยุชุมชนของชุมชนร่วมกัน และเมื่อทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็น ทุกคนก็จะเกิดความรู้สึกว่าเป็นสถานีวิทยุชุมชนของเรา เราอยากจะช่วยกันพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

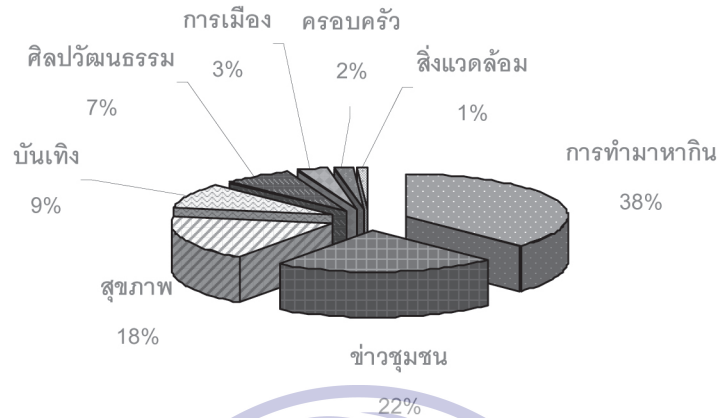
ส่วนที่ 4 การบริหารจัดการการกระจายเสียง

การบริหารจัดการการกระจายเสียงเป็นการบริหารจัดการที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากการดำเนินงานวิทยุชุมชนจะสามารถดำเนินงานไปได้อย่างต่อเนื่องต้องมีหลักการบริหารจัดการการกระจายเสียงที่ดี โดยหลักการ

บริหารจัดการการกระจายเสียงที่สถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานมีดังนี้

1. ยึดหลักความสอดคล้องและตอบสนองต่อชุมชน ตั้งแต่เรื่องผู้จัดรายการต้องเป็นคนที่อยู่ในชุมชน มีความรู้จักชุมชนเป็นอย่างดี เพราะเมื่อคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดรายการ คนในชุมชนเองก็จะเกิดความรู้สึกว่าเป็นสถานีของชุมชนของเราเอง คนในชุมชนเราสามารถเป็นผู้ผลิตรายการเองได้ นอกจากผู้จัดรายการที่ต้องเป็นคนในพื้นที่ เพื่อให้สามารถสะท้อนความเป็นชุมชนได้อย่างดีแล้ว เนื้อหาที่นำเสนอในรายการของสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ต้องเป็นเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับบริบทชุมชน ซึ่งจากการวิเคราะห์บริบทชุมชนที่พบว่าชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร มีการรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ปัญหาทางด้านการเกษตร เช่น กลุ่มเกษตรกรเพื่อสิ่งแวดล้อม กลุ่มกองทุนสวนยาง เป็นต้น หรือการรวมกลุ่มกันเพื่อพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ทั้งกลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานกระจูด ซึ่งเป็นการรวมตัวกันเพื่อพัฒนาอาชีพ และพัฒนาวิสาหกิจของชุมชน ด้านศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ศิลปวัฒนธรรมประจำชุมชนคือหนังตะลุง ซึ่งในชุมชนก็มีการรวมกลุ่มศิลปะพื้นบ้านเพื่อพัฒนาวัฒนธรรมของชุมชน และนอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มอีกมากมายเพื่อการพัฒนาชุมชน ซึ่งจากบริบทชุมชนดังกล่าวเป็นข้อมูลสำคัญที่คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุชุมชนและอาสาสมัครทุกคนนำมาใช้เพื่อกำหนดเนื้อหารายการที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน อีกทั้งยังให้คนในชุมชนสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถสรุปสัดส่วนของเนื้อหารายการที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน และสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ดังนี้

กราฟแสดงเนื้อหารายการเปรียบเทียบจากบริบทชุมชน

2. ยึดหลักการบริหารจัดการร่วมกัน และหลักการบริหารจัดการตนเอง ในการบริหารจัดการการกระจายเสียงของสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนนั้น ผู้จัดการรายการที่เข้ามาทั้งหมดจะเป็นอาสาสมัคร โดยคณะกรรมการบริหารของสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนและอาสาสมัครทุกคนจะใช้การประชุมเป็นเวทีในการหารือประเด็นต่างทั้งเรื่องกำหนดผู้จัดการรายการ รูปแบบรายการ เนื้อหา และผังรายการ ทุกคนสามารถร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างราบรื่น โดยหากพิจารณาจากผังรายการจะพบว่าผู้จัดการรายการกับเนื้อหารายการที่กำหนดในผังรายการนั้นมีความสอดคล้องกัน เนื่องจากในการประชุมจะร่วมกันพิจารณาตามความเหมาะสมของผู้จัดการรายการที่ต้องมีความรู้ความสามารถ ในการที่จะจัดการรายการตามที่คณะกรรมการร่วมกันกำหนดที่เป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องและตอบสนองต่อชุมชน ซึ่งอาสาสมัครทุกคนจะต้องมาวางแผนร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานส่งเสริมการทำงานร่วมกัน

3. ให้ความสำคัญกับการติดตามและประเมินผล ทั้งก่อนและหลังการจัดการกระจายเสียง สถานีมีการดำเนินการสำรวจความต้องการของชาวบ้านในช่วงแรกในรูปแบบของการพูดคุยถึงความต้องการ รวมถึงมีการศึกษาถึงเนื้อหาที่ควรจะมีในรายการผ่านบริบทของชุมชน นอกจากนี้ยังมีการติดตามประเมินผลการจัดการ

กระจายเสียงในรูปแบบของการพูดคุยและการทำแบบสอบถาม ซึ่งก็เป็นที่มาของการปรับผังรายการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน และช่วยให้การดำเนินงานของสถานีดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่ 5 การสนับสนุนจากส่วนต่างๆ ภายในและภายนอกชุมชน

สถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับการสนับสนุนหลากหลายรูปแบบทั้งการสนับสนุนในการบริหารจัดการทั่วไป และการสนับสนุนเพื่อการบริหารจัดการการกระจายเสียง ที่มาจากหลากหลายแหล่ง ไม่ยึดติดกับการสนับสนุนเชิงอำนาจของส่วนใดส่วนหนึ่ง ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานของสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานีสามารถอยู่ได้จนถึงปัจจุบัน โดยการรับการสนับสนุนของสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน ได้รับการสนับสนุนจากหลากหลายแหล่งทั้งการสนับสนุนของคนในชุมชน ทั้งการสนับสนุนระดับชาวบ้านที่สนับสนุนด้านเวลาในการเข้ามาช่วยงานของสถานี ช่วยสนับสนุนเงินบริจาคเพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของสถานี และช่วยสะท้อนความคิดเห็นในมุมผู้ฟังเพื่อพัฒนาการดำเนินงานของสถานีอย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนระดับผู้นำกลุ่มในชุมชนให้การสนับสนุนด้านเวลาในการเข้ามาช่วยดำเนินงานของสถานี ทั้งด้านการผลิต และการวางแผนที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ และทักษะด้านอื่นๆ การสนับสนุนด้านการเงิน

เพื่อช่วยแก้ปัญหาของสถานี หรือการสนับสนุนของหน่วยงานภายในชุมชน เช่น โรงพยาบาลบ้านนาเดิม ที่ให้การสนับสนุนในการส่งบุคลากรมาทำหน้าที่จัดรายการเกี่ยวกับสุขภาพเพื่อเป็นประโยชน์กับชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะท้อนที่สนับสนุนเงินบริจาคเพื่อช่วยในการปรับปรุงห้องส่งของสถานี โรงเรียนท่าสะท้อนวิทยาที่ส่งนักเรียนมาเพื่อเป็นผู้จัดรายการเกี่ยวกับเยาวชน เพื่อสะท้อนเรื่องการศึกษาและการเรียนรู้ของเยาวชน เป็นต้น หรือการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกชุมชน เช่น สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่ให้การสนับสนุนในการเข้าร่วมอบรมประเด็นการพัฒนาสื่อวิทยุภาคประชาชน โครงการครอบครัวเข้มแข็งที่ให้การสนับสนุนให้เข้าร่วมอบรมสื่อครอบครัวเข้มแข็ง มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (อสม.) จังหวัดกระบี่ที่ให้เข้าร่วมสัมมนาการปฏิรูปสื่อภาคประชาชน เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายทั้งเครือข่ายวิทยุชุมชน เช่น เครือข่ายวิทยุชุมชนภาคใต้ และเครือข่ายสหพันธ์วิทยุชุมชนแห่งชาติ ที่ให้การสนับสนุนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และให้การสนับสนุนในการให้เข้าร่วมอบรมประเด็นเพื่อการพัฒนาวิทยุชุมชน และจากเครือข่ายชุมชนที่เป็นกลุ่มความร่วมมือของคนในชุมชนที่ร่วมกันก่อตั้งกลุ่มเพื่อพัฒนาชุมชนในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเครือข่ายชุมชนส่วนใหญ่จะให้การสนับสนุนในรูปแบบของการบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถานี และเพื่อช่วยแก้ปัญหาของสถานี ซึ่งเป็นการสนับสนุนที่ได้รับอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่มีความต่อเนื่องต่อไป เนื่องจากการให้การสนับสนุนหรือการรับการสนับสนุนจะดำเนินการไปอย่างค่อนข้างเป็นระบบ อย่างเช่น การขอรับการสนับสนุนคณะกรรมการจะนำเสนอโครงการอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้ผู้ให้การสนับสนุนทราบวัตถุประสงค์ และแนวทางการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาอย่างชัดเจน

ส่วนที่ 6 ความพร้อม และความต้องการของผู้ฟังในสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

จากกลุ่มตัวอย่าง 394 คน เป็นเพศหญิงมากกว่า

เพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 36 - 40 ปี รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 26 - 30 ปี และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุ 41 - 45 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาคือระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น และกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดคือกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ประกอบอาชีพอิสระ/เกษตรกรที่มีกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด รองลงมาคือนักเรียน/นักศึกษา และอาชีพที่มีกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อยที่สุดคืออาชีพอื่นๆ เช่น กลุ่มคนว่างงาน ส่วนใหญ่มีรายได้ในช่วง 5,000 - 10,000 บาท รองลงมาคือ 10,001 - 15,000 บาท และกลุ่มตัวอย่างที่มีน้อยที่สุดคือกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ช่วง 25,001 - 30,000 บาท ไม่มีตำแหน่งทางสังคมมากที่สุด รองลงมาคือผู้นำกลุ่ม และกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อยที่สุดคือผู้นำท้องถิ่น

2. ข้อมูลความพร้อมในการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

กลุ่มตัวอย่างมีความพร้อมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งเป็นความพร้อมด้านความกระตือรือร้นมากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือความพร้อมในการให้การสนับสนุนเงินเพื่อการดำเนินงานของสถานีวิทยุชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับน้อย และความพร้อมที่กลุ่มตัวอย่างมีความพร้อมน้อยที่สุดคือความพร้อมในความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและอุปกรณ์เพื่อดำเนินงานวิทยุชุมชน ซึ่งเป็นความพร้อมที่สะท้อนการมีส่วนร่วมในระดับผู้ผลิต และหากพิจารณาความพร้อมรายด้าน กลุ่มตัวอย่างมีความพร้อมด้านจิตใจมากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือความพร้อมด้านฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และความพร้อมที่น้อยที่สุดคือความพร้อมด้านความรู้ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

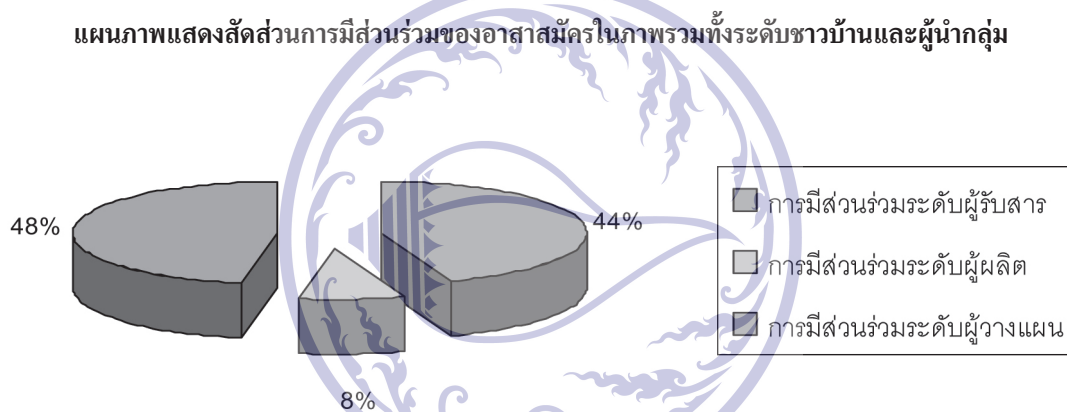
3. ความต้องการในการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในการมีส่วนร่วมในการฟังรายการวิทยุชุมชนมากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เป็นความต้องการมีส่วนร่วมขั้นต่ำสุด แต่มีผู้เข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด ซึ่งเป็นความต้องการระดับผู้รับสาร รองลงมาคือความต้องการในการมีส่วนร่วมนำข้อมูลที่ได้รับฟังไปตัดสินใจในชีวิตประจำวัน ซึ่งอยู่ในระดับ

ปานกลาง เป็นระดับความต้องการมีส่วนร่วมของผู้รับสาร ที่มีลักษณะ active และความต้องการที่กลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการน้อยที่สุดคือความต้องการในมีส่วนร่วม ในการเป็นผู้ควบคุมเสียงและเทคนิค และหากพิจารณา รายด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในการมี ส่วนร่วมระดับผู้รับสารมากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือความต้องการในการมีส่วนร่วมระดับผู้ผลิต ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการที่กลุ่ม ตัวอย่างมีความต้องการน้อยที่สุดคือความต้องการในมี ส่วนร่วมระดับผู้วางแผน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 7 ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หากพิจารณาการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานีแบ่งประเภท ของผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยู เนียนได้เป็น 2 ระดับทั้งการมีส่วนร่วมของชุมชนระดับ ชาวบ้าน และระดับผู้นำกลุ่ม โดยสรุปตามระดับการมี ส่วนร่วม 3 ระดับ (กาญจนา แก้วเทพ, 2543) ซึ่งอยู่ใน ระดับมากน้อยตามสัดส่วนของแผนภาพแสดงผลดังนี้

โดยสรุปชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุดในฐานะผู้รับสาร (48%) รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผน (44%) และน้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิต (8%)

อภิปรายผล

1. บริบทชุมชน จากข้อมูลบริบทชุมชนเมื่อ เปรียบเทียบกับที่ตั้งสถานที่ที่เป็นจุดศูนย์กลางของใน การส่งสัญญาณนั้นสะท้อนให้เห็นว่าการก่อตั้งสถานีวิทยุ ชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นสถานที่ที่ ปราศจากเรื่องของอำนาจใดๆ โดยพิจารณาจากชุมชน ที่สามารถรับสัญญาณจากที่ตั้งสถานีบ้านท่าสะท้อนได้ และกระจายสัญญาณไปทุกทิศทางในวงรัศมีของการ กระจายสัญญาณได้ ไม่ได้กระจายไปที่จุดใดจุดหนึ่งเพียง จุดเดียวที่อาจจะสะท้อนให้เห็นเรื่องของอำนาจในการ ขยายสัญญาณว่าไม่ได้เจาะจงไปยังพื้นที่เฉพาะแต่อย่างใด

นอกจากนี้ด้วยบริบทของชุมชนโดยเฉพาะชุมชนตำบล ท่าสะท้อนที่เป็นที่ตั้งของสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน ที่มีความเข้มแข็งในเรื่องของการรวมกลุ่มของคนในชุมชน ที่มีการรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ปัญหาใดๆ ที่เกิดขึ้นภายใน ชุมชนอย่างเข้มแข็ง ซึ่งเป็นจุดสำคัญที่ผู้วิจัยพบใน เบื้องต้นว่าน่าจะสะท้อนให้เห็นว่าการที่สถานีวิทยุชุมชน เครดิตยูเนียน ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลท่าสะท้อนเป็นที่ตั้งที่มี ความเหมาะสม เป็นอย่างยิ่งด้วยลักษณะของชุมชนที่มี ความเข้มแข็งอย่างมาก และยังสะท้อนให้เห็นว่าการ ก่อตั้งสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนก็น่าจะมาจากความ ร่วมมือของคนในชุมชนอย่างเข้มแข็งที่มีความต้องการ ที่จะใช้สื่อวิทยุชุมชนนี้เป็นสื่อที่ช่วยสร้างการมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาชุมชน เช่นเดียวกับการรวมกลุ่มของ คนในชุมชนเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ซึ่งการรวมกลุ่มเพื่อการแก้ปัญหาใดๆ ยังสะท้อนให้เห็น ถึงความสามารถการรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ปัญหาได้ต้อง

อาศัยความรู้ ความสามารถเฉพาะที่ส่งผลให้สามารถรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ได้ และต้องมีความพร้อมในการทำงานร่วมกันผู้อื่นได้เป็นอย่างดี สุดท้ายรวมถึงความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นก็จะส่งให้การรวมกลุ่มกันเพื่อการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาประสบความสำเร็จ

2. ความเป็นมาของสถานีวิทยชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี สถานีวิทยชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีแนวทางการดำเนินงานโดยเริ่มต้นจากระดับรายการภายใต้ภารกิจของชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียน ที่รวมตัวกันเพื่อพัฒนาชุมชน โดยรายการมีวัตถุประสงค์เพื่อการเผยแพร่ขบวนการเครดิตยูเนียนเพื่อชุมชน และผู้ดำเนินการจัดรายการคือตัวแทนผู้นำกลุ่มของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ต่อมารัฐเปิดโอกาสในสิทธิการใช้สื่อภาคประชาชน และผู้นำกลุ่มได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิทยุชุมชนจึงเกิดความรู้ และทักษะรวมทั้งเล็งเห็นโอกาส และความสำคัญของวิทยุชุมชนในการเป็นสื่อที่ระดมการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาชุมชน ผู้นำกลุ่มและคนในชุมชนจึงร่วมมือกันเพื่อก่อตั้งสถานีวิทยชุมชนเครดิตยูเนียนขึ้นมาจน

3. การบริหารจัดการของสถานีวิทยชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีลักษณะอย่างไร

3.1 การบริหารจัดการทั่วไป การบริหารจัดการสถานีวิทยชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานีดำเนินการตามหลักการการบริหารจัดการวิทยุชุมชน โดยเน้นหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน และการบริหารจัดการด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของการบริหารจัดการวิทยุชุมชน 2 ประการ เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างกว้างขวาง และหลากหลายรูปแบบ และมีการบริหารจัดการด้วยตนเอง ปราศจากการควบคุม (กาญจนา แก้วเทพ, 2549) โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 การบริหารจัดการคน สถานีวิทยชุมชนเครดิตยูเนียนดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการซึ่งสอดคล้องกับสุรินทร์ แปลงประสพโชค (2543) การทดลองจัดวิทยุชุมชนผ่านรายการชื่อว่า “รายการ

สร้างสรรค์จันทร์” ที่พบว่าการบริหารจัดการนั้นจะต้องดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการที่มีตัวแทนของชุมชน เช่น ผู้นำชุมชนและอาสาสมัครชุมชนเป็นกรรมการ ใช้รูปแบบการทำงานร่วมกันด้วยการประชุมปรึกษาหารือ และแบ่งความรับผิดชอบกัน โดยใช้หลักการบริหารจัดการวิทยุชุมชนตามหลักการบริหารจัดการวิทยุชุมชน โดยเน้นหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน และการบริหารจัดการด้วยตนเอง ตามแบบฉบับของบริบทชุมชนเป็นตัวกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการคน ด้านขอบเขตผู้ที่เข้ามาร่วมงานต้องเป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่กระจายเสียง 11 หมู่บ้าน ครอบคลุม 6 ตำบล โดยเป็นคนในพื้นที่ทุกพื้นที่ที่เข้ามามีส่วนร่วมในสถานีวิทยชุมชนเครดิตยูเนียน คุณสมบัติของผู้ที่เข้ามาทำงานเป็นคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกันอย่างหลากหลายด้วยทั้งเรื่องเพศ อายุ การศึกษา รายได้ ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ซึ่งสะท้อนถึงที่มาของการแสดงออกในการมีส่วนร่วมผ่านสถานีวิทยชุมชนเครดิตยูเนียนที่มีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน โดยยึดหลักการเสียสละร่วมกัน คนที่มีความรู้เรื่องการบริหารจัดการก็เสียสละเวลาส่วนหนึ่งเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยบริหารจัดการสถานีวิทยชุมชน คนที่มีความพร้อมด้านทักษะการจัดรายการก็เข้ามาส่วนร่วมในการจัดการการกระจายเสียง (ผู้จัดรายการ) เมื่อต่างฝ่ายต่างนำความพร้อมของแต่ละคนมา เพื่อช่วยกันดำเนินงานของสถานีสตามหลักการมีส่วนร่วมสถานีสก็จะสามารถดำเนินต่อไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับกาญจนา แก้วเทพ (2549) กล่าวว่า รูปแบบบริหารจัดการโดยคณะกรรมการที่ประกอบด้วยบุคคลจากหลายๆ ฝ่าย เป็นสิ่งสำคัญและสิ่งที่ต้องเป็นหลักก็คือตัวแทนของชุมชนที่มาจากกลุ่มบุคคลในชุมชน และสอดคล้องกับคำกล่าวของทิวพร แสนเมืองจีน (2543) ที่ว่า คนที่เข้ามาทำงานหลากหลายภูมิหลัง หลากหลายหน้าที่สามารถสะท้อนการมีส่วนร่วมได้ และการเข้ามาของแต่ละบุคคลที่มีประสบการณ์ ความรู้ ทักษะแตกต่างกัน แต่เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งประสบการณ์ ความรู้ ทักษะเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับสถานีสอย่างเช่น คนที่เคยเป็นผู้บริหารมาก่อนก็จะเข้ามาช่วยเรื่องการบริหารจัดการให้กับสถานีส

เพราะมีประสบการณ์ด้านการบริหาร บางคนทำงานในบริษัทมีความรู้เรื่องการจัดการเอกสารการประชุมต่างๆ ก็เข้ามาช่วยในการเป็นธุรการ/ เลขานุการ บางคนมีประสบการณ์ทางการเงินก็เข้ามาช่วยทำบัญชีในสถานี่ และนำเสนอรายการต่อที่ประชุม บางคนมีอาชีพช่างก็เข้ามาช่วยในการช่วยดูแลเครื่องเสียงของสถานี่ บางคนเป็นนักจัดรายการก็เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกระจายเสียง บางคนเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนมีความรู้ด้านไหนก็มีส่วนร่วมในการจัดรายการถ่ายทอดความรู้ที่ตนมี บางคนไม่มีความรู้แต่เห็นความสำคัญของวิทยุชุมชนก็เข้ามาช่วยกิจกรรมอื่นๆ ของสถานี่ เช่น บางคนเป็นแม่บ้านแต่มีความตระหนักรู้ในวิทยุชุมชน เมื่อสถานี่มีปัญหาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมบริจาคเงินบ้าง บางครั้งก็เข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรมจัดหารายได้ของทางสถานี่ โดยเข้ามาช่วยเรื่องการเตรียมสถานที่จัดงานบ้าง จัดเตรียมอาหารบ้าง ช่วยเรื่องการแจกจ่ายบัตรบ้าง หรือบางคนที่เป็นที่รู้จักของคนในชุมชน หรือมีบทบาทในการช่วยชุมชนก็เข้ามาช่วยเป็นที่ปรึกษา เนื่องจากสามารถมีบทบาทในการระดมการมีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดีจากการเข้ามามีส่วนร่วมตามความถนัด ความสามารถ และทักษะที่ตนมี ภายใต้อาสาของทุกคน ส่งผลให้การดำเนินงานของสถานี่ประสบความสำเร็จ และเกิดเป็นกลไกการทำงานที่เกิดขึ้นโดยคนในชุมชนเอง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นสถานี่ก็ไม่ลดความสำคัญของการเสริมพลังให้กับอาสาสมัคร ซึ่งล้วนแล้วแต่มีลักษณะเด่นเฉพาะบุคคลด้วยการส่งเสริมการให้เข้าร่วมอบรมในความรู้ที่เป็นไปเพื่อการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวกับสถานี่วิทยุชุมชน

นอกจากนี้หากพิจารณาการบริหารจัดการคนในประเด็นวิธีการได้มาซึ่งคณะกรรมการบริหารของสถานี่ที่ได้เข้าร่วมงานด้วยวิธีการชักชวนเข้ามานั้นมีสัดส่วนใกล้เคียงกับอาสาสมัคร คณะทำงานที่เข้ามาโดยวิธีการชักชวนเข้ามา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าในความเป็นจริงแล้ว คนในชุมชนมีความพร้อมด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์เพียงแต่คนในชุมชนสามารถแสดงความพร้อมของตนออกมาในด้านไหน ตัวอย่างเช่นคณะกรรมการที่ถูกชักชวนเข้ามา ซึ่งมีความพร้อมที่แสดงออกมาเป็น

คุณสมบัติเด่นในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่มี ซึ่งเป็นความพร้อมที่แสดงออกได้ถึง การมีส่วนร่วมในระดับผู้ผลิตและผู้วางแผนได้ ส่วนด้านอาสาสมัครคณะทำงานที่ถูกชักชวนเข้ามาก็เนื่องจากมีคุณสมบัติเด่นในเรื่องของความพร้อมด้านเวลา ความพร้อมด้านการเงิน ซึ่งเป็นความพร้อมที่แสดงออกได้ถึง ความต้องการมีส่วนร่วมในระดับผู้รับสาร ซึ่งหากอาสาสมัครคณะทำงานหรือชาวบ้านได้รับการเสริมศักยภาพความพร้อมด้านความรู้แล้ว ก็เป็นไปได้อย่างยิ่งที่จะช่วยฐานะการมีส่วนร่วมมาเป็นผู้ผลิตและผู้วางแผนต่อไป

นอกจากนี้เมื่อมองในภาพรวมของวิธีการเข้ามาโดยการอาสาของทั้งคณะกรรมการบริหารของสถานี่ และอาสาสมัครคณะทำงานพบว่ามีส่วนมากกว่าวิธีการเข้ามาโดยการชักชวน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความกระตือรือร้นของคนในชุมชนที่มีความพร้อมทางด้านจิตใจที่จะช่วยทำงานในสถานี่วิทยุชุมชน เพื่อใช้สื่อวิทยุชุมชนเป็นสื่อที่ช่วยสร้างการมีส่วนร่วม เพื่อช่วยแก้ปัญหาของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาความพร้อมและความต้องการของผู้ฟังที่พบว่าชุมชนมีความพร้อมด้านจิตใจในเรื่องความกระตือรือร้นมากที่สุด ซึ่งเป็นความพร้อมที่เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่สะท้อนให้เห็นความกระตือรือร้นที่จะรับการเสริมศักยภาพด้านความรู้ต่างๆ เพื่อให้ตนสามารถช่วยการมีส่วนร่วมจากระดับผู้รับสารเป็นผู้ผลิตและผู้วางแผนต่อไป

3.1.2 การบริหารจัดการงบประมาณ สถานี่วิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ยึดหลักการบริหารจัดการงบประมาณแบบมีส่วนร่วม และบริหารจัดการด้วยตนเอง โดยเริ่มต้นตั้งแต่การที่คนในชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นอาสาสมัครคณะทำงานเข้าร่วมกันกำหนดข้อบังคับของสถานี่ในการจัดหารายได้ ซึ่งเป็นไปตามความต้องการของชุมชน และตรงตามหลักของวิทยุชุมชน (กาญจนา แก้วเทพ, 2549) และมีการช่วยกันติดตามข่าวสารที่เกี่ยวกับการให้งบประมาณที่หลากหลาย ตามหลักการบริหารจัดการงบประมาณของวิทยุชุมชน รวมถึงการช่วยกันร่างโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุน และเนื่องจากสถานี่

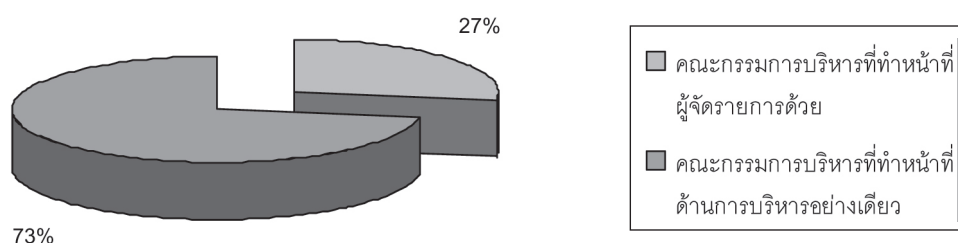
วิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนมีคณะกรรมการที่มีประสบการณ์ในการทำงานกับองค์กรชุมชน และมีประสบการณ์การเขียนโครงการ ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในการเขียนร่างโครงการ และช่วยตรวจสอบความสมบูรณ์ นอกจากนี้ในการบริหารจัดการงบประมาณนั้นสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนได้ใช้เวทีการประชุมเพื่อการรับฟังความคิดเห็นร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารงบประมาณแบบโปร่งใสตรวจสอบได้

3.1.3 การบริหารจัดการงาน สถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนใช้หลักการบริหารจัดการงานตามหลักการมีส่วนร่วม แบบประชาธิปไตย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกกระบวนการการบริหารจัดการงานอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือวิทยุชุมชนออนไลน์ (2546) ที่กล่าวว่า การใช้ระบบการสื่อสารระบบหนึ่งเพื่อสร้างสรรค์สังคมประชาธิปไตย ตัวการสื่อสารเองก็ต้องมีประชาธิปไตยเสียก่อน และคณะกรรมการต้องร่วมกันวางกฎเกณฑ์ในการทำงานให้ชัดเจน เพื่อสร้างความรู้สึกร่วม และปฏิบัติตามเกณฑ์เหล่านั้น และทุกคนเข้าต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานี เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาค้นพบที่หากมีกรณีใดๆ เกิดขึ้น

3.2 การบริหารจัดการกระจายเสียง สถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนใช้หลักการบริหารจัดการงานตามหลักการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการจัดการการกระจายเสียงตั้งแต่การกำหนดการได้มาซึ่งเนื้อหารายการต้องมาจากการสอบถามจากคนในชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนมีโอกาสในการเสนอความคิดเห็นตามความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับบริบทชุมชนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับสุรินทร์ แปลงประสพโชค (2543) การทดลองจัดวิทยุชุมชนผ่านรายการชื่อว่า “รายการสร้างสรรค์จินตบุรี” ที่พบว่าการผลิตเนื้อหาให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนนั้น จะต้องมีการสำรวจความต้องการของประชาชนก่อน และต้องมีการติดตามประเมินผลหลังจากทำรายการแล้ว

นอกจากนี้หากพิจารณาการบริหารจัดการในภาพรวมทั้งมิติการบริหารจัดการทั่วไป และมิติการบริหารจัดการการกระจายเสียงพบว่ามีคณะกรรมการบริหารของสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนบางส่วนที่มีบทบาททั้งด้านการบริหารและการจัดการการกระจายเสียง ตามแผนภาพดังนี้

แผนภาพแสดงสัดส่วนของคณะกรรมการบริหารที่มีบทบาทเป็นทั้งคณะกรรมการบริหารและผู้จัดการการกระจายเสียง

จากแผนภาพ คณะกรรมการบริหารที่ทำหน้าที่ผู้จัดการรายการด้วยมี 27% คณะกรรมการบริหารที่ทำหน้าที่ด้านการบริหารอย่างเดียว มี 73% สะท้อน

ให้เห็นถึงธรรมชาติของสื่อชุมชนคนในชุมชนสามารถปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานสื่อชุมชนได้

4. การสนับสนุนสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี สถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานีได้รับการสนับสนุนทั้งจากเครือข่ายวิทยุชุมชนที่ให้การสนับสนุนเรื่องความรู้เกี่ยวกับวิทยุชุมชน และเครือข่ายชุมชนที่ให้การสนับสนุนด้านการเงินจากหน่วยงานภายในและภายนอกชุมชนที่ให้การสนับสนุนทั้งด้านการเงิน บุคลากรเพื่อร่วมจัดรายการ และข้อมูลข่าวสารต่างๆ และจากคนในชุมชนทั้งระดับผู้นำกลุ่มที่ให้การสนับสนุนด้านเวลา การเงิน และความรู้ต่างๆ และระดับชาวบ้านที่มีความกระตือรือร้นในการให้การสนับสนุนด้วยการเข้ามาช่วยเหลือกิจกรรมของสถานี และให้การสนับสนุนด้านการเงิน รวมทั้งให้การสนับสนุนด้านเวลา

5. ความพร้อมและความต้องการของผู้ฟังกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากผลการวิจัยพบว่าผู้รับสารของชุมชน (ชาวบ้าน) ในพื้นที่การกระจายเสียงของสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนมีความพร้อมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งหากพิจารณาความพร้อมรายด้าน **ความพร้อมในความกระตือรือร้น** เป็นความพร้อมที่มากที่สุด ในความหมายของผลการวิจัยครั้งนี้คือความพร้อมของผู้รับสารที่จะขยับฐานะของตนมาเป็นผู้ผลิตและผู้วางแผนต่อไปในชุมชน ความพร้อมด้านความกระตือรือร้นเป็นความพร้อมที่สะท้อนความพร้อมด้านจิตใจเป็นความพร้อมรายด้านที่มากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง การที่ชุมชนมีความกระตือรือร้นเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการเสริมศักยภาพ

ส่วนเรื่องความพร้อมด้านอื่นๆ คือ **ด้านความรู้ด้านทักษะ** ต้องส่งเสริมความพร้อมโดยการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะ และนำมาสู่การมีส่วนร่วมในการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ส่วนความพร้อมด้านเวลาที่สะท้อนความพร้อมเนื่องในการดำเนินงานวิทยุชุมชนได้ ซึ่งผู้เข้าร่วมหรือคณะทำงานต้องมาวางแผนร่วมกัน เพื่อสามารถจัดสรรเวลาของแต่ละคนให้สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิทยุชุมชนได้อย่างยั่งยืน ความพร้อมในเรื่องตำแหน่งหน้าที่หากมีการนำมาใช้ก็จะเกิดประโยชน์กับชุมชนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการมีส่วนร่วมในระดับ

ผู้ผลิตที่เป็นลักษณะการถ่ายทอดความรู้จากประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง ซึ่งทำให้ผู้เข้ามามีส่วนร่วมเกิดความมั่นใจในการมีส่วนร่วม เพราะได้ใช้ความรู้จากประสบการณ์ที่ตนเองมีในการถ่ายทอด

และสุดท้ายคือ **ความพร้อมด้านบทบาทในสังคม** ซึ่งส่วนใหญ่จะถูกนำมาใช้ในการระดมความร่วมมือต่างๆ ในชุมชน เพื่อแก้ปัญหาวิทยุชุมชน

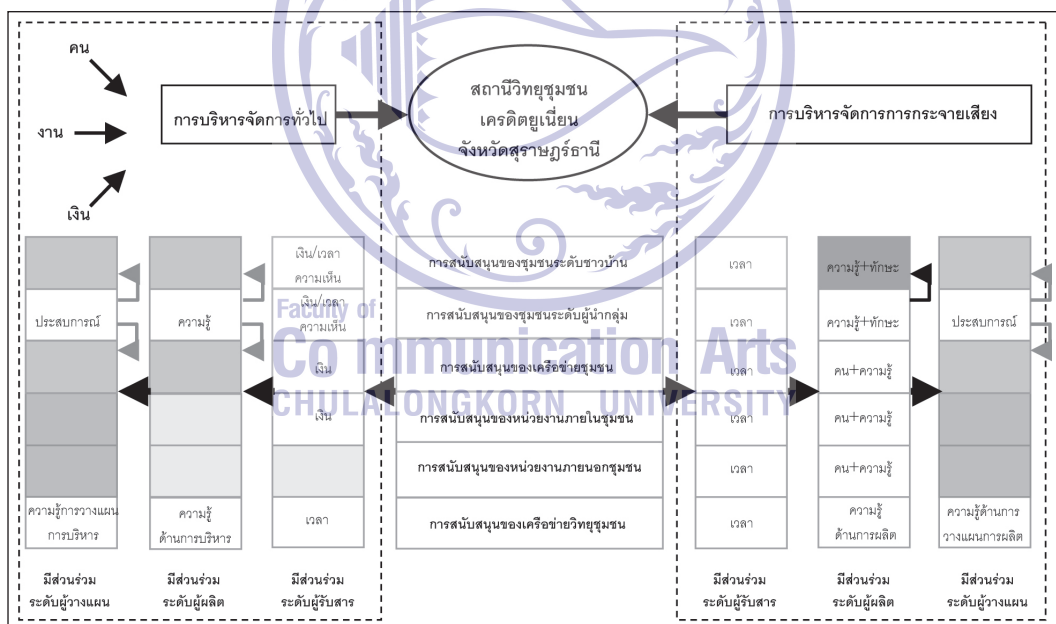
ส่วนความพร้อมที่น้อยที่สุดคือ**ความพร้อมด้านเทคนิค** ซึ่งอยู่ในระดับน้อย ซึ่งเป็นความพร้อมที่ต้องอาศัยการฝึกอบรมเฉพาะเพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถให้สามารถดำเนินงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือวิทยุชุมชน (2546) ที่กล่าวว่า วิทยุชุมชนไม่ใช่เรื่อง “ที่ใครๆ ก็ทำได้/หรือเกิดมาก็ทำเป็นเลยตามธรรมชาติ/หรือเพียงแค่มีใจรักก็ทำได้แล้ว” แต่เป็นเรื่องที่ต้องมีการฝึกฝนอบรมเป็นการเฉพาะ

ส่วนความต้องการของชุมชนในการมีส่วนร่วมผ่านสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนนั้น กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในการมีส่วนร่วมในการฟังรายการวิทยุชุมชนมากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เป็นความต้องการมีส่วนร่วมขั้นต่ำสุด แต่มีผู้เข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด ซึ่งเป็นความต้องการระดับผู้รับสาร เพราะเป็นผู้รับสารที่มีลักษณะ **Passive** โดยทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับอนุตรา พรทวี (2545) เรื่องความต้องการรายการวิทยุของผู้ฟังในเขตปริมณฑลของกรุงเทพฯ ที่พบว่า ผู้ฟังส่วนใหญ่อยู่ในฐานะผู้รับเท่านั้น ไม่ค่อยได้มีโอกาสหรือช่องทางที่จะเข้าไปร่วมในการจัดรายการเท่าใดนัก อาจจะด้วยเนื่องจากการประเมินความพร้อมของผู้รับสารพบว่าผู้รับสารมีความพร้อมด้านความรู้ ด้านทักษะน้อยส่งผลให้ไม่มีความมั่นใจในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในระดับผู้รับสารที่ **active** ผู้ผลิต และผู้วางแผน อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงกลยุทธ์การสื่อสารที่คณะกรรมการสถานีวิทยุชุมชนใช้เพื่อระดมการมีส่วนร่วมเป็นเพียงการประชาสัมพันธ์การมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกลยุทธ์ปลายน้ำ ไม่มีการสร้างความเข้าใจอย่างเป็นระบบและอย่างทั่วถึง รวมถึงการขาดการให้แนวทางกับชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมจึงยากที่จะเกิดการมีส่วนร่วมในระดับอื่นๆ

รองลงมาคือความต้องการในการมีส่วนร่วมนำข้อมูลที่ได้รับฟังไปตัดสินใจในชีวิตประจำวัน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เป็นระดับความต้องการมีส่วนร่วมของผู้รับสารที่มีลักษณะ active ซึ่งสอดคล้องกับบัณฑิตโพธิ์ (2550) เรื่องการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ฟังที่มีต่อสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน ที่พบว่านอกจากผู้ฟังจะใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารเพื่อความบันเทิง เพื่อการติดตามข่าวสารในชุมชน และเหตุการณ์ภายนอกและใช้เพื่อเป็นเพื่อนแก้เหงาที่มีระดับการใช้ประโยชน์ที่สูงมาแล้ว ยังมีการนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันในระดับการใช้ประโยชน์ที่มากเช่นเดียวกัน และหากพิจารณาตามระดับการมีส่วนร่วมพบว่าชุมชน

ต้องการมีส่วนร่วมระดับผู้รับสารมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบข้างต้นที่พบว่าจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในภาพรวมทั้งระดับชาวบ้าน และระดับผู้นำกลุ่มพบว่าชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุดในฐานะผู้รับสารถึง 48% รองลงมาคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในฐานะผู้วางแผนถึง 44% ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจความต้องการในการมีส่วนร่วมของชุมชนในฐานะผู้วางแผนที่อยู่ในระดับรองลงมา อยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิต 8% ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจความต้องการในการมีส่วนร่วมของชุมชนในฐานะผู้ผลิตพบว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบจำลองความพร้อมของชุมชนกับการมีส่วนร่วม ในสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

- แสดงถึงการสนับสนุนของชุมชน ซึ่งสะท้อนการมีส่วนร่วมของชุมชนในระดับต่างๆ
- แสดงถึงการสนับสนุนของชุมชนที่มีอยู่แล้ว และควรเสริมความพร้อมที่มีอยู่เป็นลำดับที่ 1
- แสดงถึงการสนับสนุนของชุมชนที่ควรมีการเสริมความพร้อมเป็นลำดับที่ 2
- แสดงถึงการสนับสนุนของชุมชนที่ควรมีการเสริมความพร้อมเป็นลำดับที่ 3
- แสดงถึงการสนับสนุนที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องอำนาจ (ซึ่งไม่ปรากฏในการสนับสนุน)

จากแบบจำลองข้างต้นเป็นแบบจำลองที่แสดงถึงความพร้อมของชุมชนกับการมีส่วนร่วมในสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่แม่การศึกษาเรื่องการบริหารจัดการของสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนทั้งการศึกษาการบริหารจัดการทั่วไปด้านการบริหารจัดการคนที่พบว่าสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการที่มาจากตัวแทนจากหลายๆ พื้นที่ที่สามารถรับสัญญาณการกระจายเสียงของสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนได้

ด้านการบริหารจัดการงานที่ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในรูปแบบของการประชุมเป็นเวทีหลักที่ใช้ในการหารือการทำงานร่วมกันในทุกประเด็น ด้านการบริหารจัดการงบประมาณก็ใช้หลักการมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นร่วมกันกำหนดระเบียบข้อบังคับเรื่องการจัดหาทุน โดยใช้หลักความหลากหลายของแหล่งที่มาของทุน เพื่อสะท้อนความโปร่งใสในการบริหารจัดการด้วยตนเองไม่มีเรื่องของอำนาจใดๆ และมีมติของการบริหารจัดการการกระจายเสียงที่ใช้หลักความสอดคล้องกับบริบทชุมชนเป็นหลักในการดำเนินงานทั้งเรื่องกำหนดรูปแบบเนื้อหา รูปแบบรายการ และการเลือกผู้จัดรายการ ซึ่งส่งผลให้การบริหารจัดการสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง

นอกจากนี้สถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนยังได้รับการสนับสนุนอีกมากมายจากหลากหลายฝ่ายหลากหลายหน่วยงานทั้งจากเครือข่ายวิทยุชุมชน ทั้งจากหน่วยงานภายในชุมชน ทั้งจากหน่วยงานภายนอกชุมชน รวมถึงได้รับการสนับสนุนจากชุมชนระดับชาวบ้าน และสุดท้ายคือ การได้รับการสนับสนุนจากชุมชนระดับผู้นำกลุ่ม

จากการสนับสนุนดังกล่าวข้างต้นยังสะท้อนประเด็นสำคัญ 2 ประเด็นคือ

1. ประเด็นเรื่องอำนาจ เนื่องจากการสนับสนุนสะท้อนการมีส่วนร่วมระดับต่างๆ และการมีส่วนร่วมระดับต่างๆ จากที่ต่างๆ ยังสะท้อนประเด็นแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นเรื่องอำนาจในการเข้ามามี

ส่วนร่วมในสถานี เนื่องจากพบว่าในการสนับสนุนทั้ง 6 ส่วนนี้ ทั้งการสนับสนุนส่วนที่ 1 การสนับสนุนของชุมชนระดับชาวบ้าน การสนับสนุนส่วนที่ 2 การสนับสนุนของชุมชนระดับผู้นำกลุ่ม การสนับสนุนส่วนที่ 3 การสนับสนุนของเครือข่ายชุมชน และการสนับสนุนส่วนที่ 4 การสนับสนุนของเครือข่ายวิทยุชุมชนที่เป็นการสนับสนุนหลักที่สำคัญที่สะท้อนความเข้มแข็งและความพร้อมของชุมชนที่ปราศจากอำนาจ ซึ่งบางส่วนมีการสนับสนุนครบทุกด้านที่สะท้อนการมีส่วนร่วมทุกระดับ บางส่วนมีการสนับสนุนบางด้านที่สะท้อนเพียงการมีส่วนร่วมระดับผู้รับสาร อย่างไรก็ตามควรมีการเสริมความพร้อมในการให้การสนับสนุนจากส่วนสนับสนุนหลัก ส่วนการสนับสนุนส่วนที่ 5 จากหน่วยงานภายในชุมชน และการสนับสนุนส่วนที่ 6 ทั้งการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกชุมชน ซึ่งเป็นการสนับสนุนที่จะสะท้อนให้เห็นเรื่องของอำนาจที่เข้ามามีส่วนสนับสนุนสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน แต่เนื่องด้วยการสนับสนุนจากหน่วยงานดังกล่าวเป็นการเข้ามาสนับสนุนที่สะท้อนการมีส่วนร่วมเพียงแค่ระดับผู้รับสาร และผู้ผลิต จึงสะท้อนให้เห็นว่าไม่มีเรื่องของอำนาจใดๆ

2. ประเด็นเรื่องจุดเด่นของความพร้อมของชุมชนในระดับผู้นำกลุ่มที่สามารถให้การสนับสนุนได้ทุกด้านทั้งด้านการบริหารจัดการทั่วไป และการบริหารจัดการการกระจายเสียง ซึ่งสะท้อนการมีส่วนร่วมถึงระดับผู้วางแผน ดังนั้นควรมีการส่งเสริมให้ผู้นำกลุ่มได้แสดงศักยภาพในการเป็นผู้สืบทอดเพื่อถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ให้กับชาวบ้านที่มีความพร้อมด้านความรู้ และทักษะเพียงบางส่วน ซึ่งเป็นชาวบ้านที่อยู่ในระดับผู้ที่มีอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิทยุชุมชน เป็นที่รู้จักของคนในชุมชน ทำงานเพื่อช่วยพัฒนาชุมชนอยู่แล้ว และมีความรู้ ทักษะอยู่บ้างแล้วแต่เป็นส่วนน้อยมากของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจความพร้อมของชุมชนกับการมีส่วนร่วมในสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียนที่พบว่าชุมชนมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาความพร้อมรายด้านพบว่าความพร้อมด้าน

จิตใจในส่วนของความกระตือรือร้นมากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการที่ชาวบ้านจะสามารถยกระดับการมีส่วนร่วมจากระดับผู้รับสาร ไปเป็นระดับผู้ผลิต และผู้วางแผนต่อไป เพราะความพร้อมของชุมชนในการมีส่วนร่วมในระดับชาวบ้านเป็นสิ่งสำคัญที่สะท้อนให้เห็นความพร้อมที่ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ในการพัฒนาอย่างแท้จริงและอย่างยั่งยืน โดยชุมชนไม่ต้องรอการสนับสนุนระดับนโยบายที่ยังคงอยู่บนพื้นฐานของความไม่แน่นอน

ข้อเสนอแนะสำหรับสถานีวิทยุชุมชน

1. ควรนำข้อมูลการวิจัยเชิงสำรวจในเรื่องความพร้อมและความต้องการในการมีส่วนร่วมของชุมชนไปใช้เพื่อวางแผนการเสริมศักยภาพของชุมชนทั้งในด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การผลิตรายการ และความรู้ด้านเทคนิคโดยผู้นำกลุ่มที่มีบทบาทในการดำเนินงานวิทยุชุมชนให้แสดงบทบาทให้เต็มที่ในการสืบทอดอาสาสมัคร เพราะคนเหล่านั้นเป็นคนที่มีความรู้ มีทักษะประสบการณ์ และมีความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายในและภายนอกชุมชน ซึ่งจะช่วยถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ให้ชุมชนสามารถยกระดับการมีส่วนร่วมมาเป็นผู้ผลิต และวางแผนของสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน เพื่อส่งผลต่อการดำเนินงานอย่างยั่งยืนต่อไป

2. ควรมีการจัดเวทีเสวนาในวาระของวิทยุชุมชนเนื่องจากการสื่อสารสองทางที่ประชาชนสามารถสอบถามประเด็นข้อสงสัย หรือสามารถแสดงความคิดเห็นได้ ซึ่งจะเป็นกลยุทธ์ที่ส่งเสริมให้ชาวบ้านเป็นผู้ฟังที่มีความกระตือรือร้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการมีส่วนร่วมในสถานีวิทยุชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. จากแบบจำลองความพร้อมของชุมชนกับการมีส่วนร่วมในสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานีได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายและหน่วยงานภายในและภายนอกชุมชนอย่างต่อเนื่องควรมีการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความร่วมมือกับเครือข่ายและหน่วยงานภายในและภายนอกชุมชนในลักษณะที่ส่งผลประโยชน์ต่อชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความพร้อมของชุมชนกับการมีส่วนร่วมในสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน และได้พบว่าชุมชนมีความพร้อมด้านความรู้ที่น้อยที่สุด เพราะฉะนั้นควรมีการเสริมความพร้อมด้านความรู้แก่ชุมชน และในงานวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเรื่องพัฒนาการในการสร้างความพร้อมของชุมชนกับการมีส่วนร่วมในสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อความยั่งยืนต่อไป

2. จากแบบจำลองความพร้อมของชุมชนกับการมีส่วนร่วมในสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าสถานีวิทยุชุมชนเครดิตยูเนียน จังหวัดสุราษฎร์ธานีได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายและหน่วยงานภายในและภายนอกชุมชนอย่างต่อเนื่องควรมีการศึกษากลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายกับการมีส่วนร่วมในสถานีวิทยุชุมชนเพื่อการใช้สื่อวิทยุชุมชนเป็นเครื่องมือในการระดมการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. **ก้าวต่อไปของการสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2548.
- กาญจนา แก้วเทพ. **สื่อเล็กๆ ที่นำไปใช้ในงานพัฒนา**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, 2552.
- กุลนารี เลือโรจน์. **การบริหารจัดการจุดปฏิบัติการเรียนรู้วิद्यุชุมชนปฐมสาครเพื่อการพัฒนาสู่ความยั่งยืน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2551.
- เครือข่ายวิทยุภาคประชาชน. **วิद्यุชุมชน : รายงานการศึกษาข้อมูลพื้นฐานวิद्यุชุมชนภาคประชาชน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. เชียงใหม่ : วนิดาเพรส, 2551.
- เจริญเนตร แสงดวงแข. **การบริหารงานวิद्यุชุมชนควนเนียง ตำบลบางเหริ่ง และวิद्यุชุมชนชาวทอง ตำบลบ้านนา จังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2549.
- ทิวพร แสนเมืองชิน. **การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนโดยผ่านรายการวิद्यุชุมชนสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จ.นครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์ และคณะ. **การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน : จากแนวคิดสู่ปฏิบัติการวิจัยในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2549.
- พัชรภรณ์ สายรัตน์เงิน. **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อรายการวิทยุ เพื่อนชุมชนปฐมอโศก ตำบลพระประโทน จังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2548. Faculty of
- พัชร กวางศิริ. **วิद्यุชุมชนกับการเสริมสร้างประสิทธิภาพการสื่อสาร เพื่อการพัฒนาองค์กรชุมชน บ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2551.
- พิมพ์พรรณ อินทรพิมล. **วิธีการสื่อสารของสถานีวิทยุชุมชนและการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาชุมชน บ้านจำรุง อ. แกลง จ. ระยอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2548.
- วีระวรรณ ยังกิจการ. **การมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบและเนื้อหา “รายการวิทยุเพื่อชุมชน” ของจังหวัดน่าน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2545.
- สร้อยรัส สมศรีรัตน์. **การบริหารสถานีวิทยุชุมชนในจังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2548.